מנגה ס"ל כר"ע דאמר בביצה דף כ"א דאפי' נפש בהמה במשמע ומש"ה יכול לשוחטה מש"ה דאף אם לא תערכם ג"כ הוי השחיטה בהיתר עבור כלבים והאבעיא דר' ירמיה הוי רק לדידן דקי"ל כריה"ג דס"ל לכם ולא לכלבים · אמנם זה אינו דא"כ אמאי מצריך המשנה שיהיה שהות ביום לאכול כזית צלי והרי גם באוכל רק שהות להאכיל ממנה כזית לכלבים סגי וכן מצאתי שכתב בגל"ח שם · ובע"כ ס"ל להמשנה דאסור לשחוט עבור כלבים ומשום דלא מחזקינן ריעותא ביו"ט ולכאורה ההכרח לומר כמש"כ הפ"א והגל"ח שם דהך מסוכנת לא איירי במסוכנת שאינה יכולה לעמוד רק בשומתא עדיין דאין צריך בדיקה אם תערכם :

[ג] ולכאורה היה נראה ליישב דלעולם הוי הפי' מסוכנת ממש וכסתמא דמסוכנת דבכל דוכתי והא דלא פריך ליה מכאן דלא מחזקינן ריעותא משום די"ל דס"ל להך משנה דגם עבור כלבים שרי והא דבעי שיהיה יכול לאכול כזית צלי הוא דבביצה דף כ"א איתא ממשמע שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש שומע אני אפי' נפש בהמה כענין שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה ת"ל לכם ולא לכלבים דברי ריה"ג ר"ע אומר אפי' נפש בהמה במשמע ומה ת"ל לכם לכם ולא לעו"ג הרי חזינן דאיכא בזה ב' סברות דתרווייהו ס"ל דבמשמעותא דקרא דאשר יאכל לכל נפש הוי גם בהמה בכלל רק דריה"ג ס"ל דלכם בא למעט כלבים ור"ע ס"ל דהך לכם בא למעט עו"ג דכלבים הוי בכלל נפש דההיתר ההורה ובאמת דאע"ג דלכאורה ר"ע וריה"ג ס"ל כן מ"מ הא שנא לומר עוד סברא שנאמר בזה דלעולם בהמה לא הוי בכלל הפסוק דאשר יאכל לכל נפש דכמו דאמרינן בברכות ריש פרק כיצד מברכין דכרם זית איקרי כרם סתמא לא איקרי וכן בחולין דף קל"ט אמרינן דהך נשר איקרי דהך סתמא לא איקרי וכמו כן נאמר דנפש בהמה איקרי נפש סתמא לא איקרי ועיי' בנזיר דף מ"ח בתוס' ד"ה ר"ע שכתבו התוס' הך סברא לענין טומאת מת דכתיב על כל נפש מת לא יבא דלא איצטריך למעט נפש בהמה דנפש בהמה איקרי נפש סתמא לא איקרי וא"כ לא הוי בהמה בכלל היתרא של הפסוק ומ"מ כיון דממעטינן להך לכם כר' עקיבא דבא למעט עו"ג א"כ ממילא מותר עבור כלבים אע"ג דלא הוי בכלל נפש רק מותר משום מתוך שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך כיון דליכא קרא לאסור עבור כלבים · וכמו דמותר כל היכא דלא הוי לצורך משום סברא דמתוך אע"ג דליכא בו קרא מפורש והכי נמי הכא כיון דמוקמינן הך לכם לעו"ג ממילא מותר לבהמה משום מתוך ולא מבעי' לדעת רש"י בביצה דף י"ב דגם שלא לצורך כלל מותר משום מתוך אלא אפי' לדעת התוס' בביצה שם דלא אמרינן מתוך רק היכא דאיכא צורך הגוף קצת מ"מ הרי כתבו שם התוס' דגם לילך מצוה מקרי צורך קצת ועיי' בתוס' כתובות דף ז' בד"ה מתוך שכתבו להדיא דגם צורך מצוה דרבנן מקרי צורך קצת ואמרינן בו מתוך ומש"ה מותר גם עבור כלבים דהרי מוזהר עליו והוי מצוה להאכילן וכמו דאמר בביצה שם דמש"ה מרבה ר"ע כלבים וממעט עו"ג משום דכלבים מוזהר עליך ועיי' בברכות דף מ' דאמרינן שם *)דגביל לתורי גביל לתורי א"צ לברך דלא הוי הפסק דהוי מצורך הסעודה דאסור לאכול קודם

שיאכיל לבהמתו ומש"ה מותר דשאלמא לריה"ג דדרש לכם ולא לכלבים לא שייך להתירו משום מתוך כיון דהתורה אסרתו בפירוש אבל אם דרש לכם ולא לעו"ג וליכא קרא לאסור כלבים הדרך לכללא דיותר משום מתוך אע"ג דימא דליכם בכלל נפש דקרא:

[ד] והנה בהך סברא דמתוך הגרע"א לומר סברא מחודשת דכיון דעיקר ההיתר הוי רק משום מתוך דמלאכה זו מותרת לצורך אוכל נפש מותרת נמי שלא לצורך א"כ הא יש לומר דלא אמרינן סברא זו רק בזמן שמותר לעשות מלאכה זו לצורך אוכל נפש ומש"ה מותר ג"כ לשוחטה שלא לצורך כלל אבל סמוך לשקיעת החמה דשוב אין שהות לאכול אחר השחיטה כזית צלי לרבנן או כזית חי לר"ע דעד שיוגמר השחיטה יהיה לילה וא"כ הרי אז מלאכת השחיטה אסורה כיון דשעה לא משכחת לה במלאכה זו אוכל נפש שוב לא אמרינן כלל סברא דמתוך להתיר שלא לצורך · שוב מצאתי במגיני שלמה על ביצה דף י"ב שכתב בדעת רש"י דס"ל דאמרינן מתוך אפי' שלא לצורך כלל והקשו עליו התוס' מהא דהאופה מיו"ט לחול דלוקה לימא דלא ס"ל הואיל ומקלעי ליה אורחים והי' דלא אמרינן מתוך רק בזמן שראוי לעשות לאכילה וכגון קודם הסעודה אבל לאחר הסעודה לא יעו"ש והוא קרוב לדברים וגם התוס' דע"כ לא ס"ל סברתו של המג"ש בל"ל מ"מ היכא דאין שהות כלל ביום לעשות מלאכה זו י"ל דגם הם מודים דלא אמרינן מתוך וא"כ הא י"ל דהך משנה ס"ל ג"כ כן דבהמה לא הוי בכלל נפש דקרא רק ס"ל דמ"מ מותר לכלבים משום מתוך ומש"ה מותר לשוחטה דהא גם אם לא תערכם הוי השחיטה בהיתר עבור כלבים ומ"מ שפיר מצריך המשנה שיהיה שהות ביום לאכול ממנה כזית צלי דאז מותרת מלאכה זו לאוכל נפש ומש"ה מותרת גם עבור כלבים משום מתוך ולעולם י"ל דמחזקינן ריעותא ולדידן דקיי"ל כריה"ג דדרש לכם ולא לכלבים ולא שייך מתוך כיון דהתורה אסרתו שפיר נסתפק ר' ירמיה בדבר אם צריך בדיקה אם מותר לשוחטו ביו"ט :

[ה] ובדברינו אלה סרו ליישב בטוב דברי השיטה מקובצת אשר היו מוקשים לי מאוד · דהב"י ביו"ד סי' ס"ח הביא מחלוקת הפוסקים אם בשר חי בעי מליחה או לא · והשיטה מקובצת בביצה דף כ"ה הוכיח דלא בעי מליחה מהא דתנן בהמה מסוכנת לא ישחטנה אלא א"כ יש שהות ביום לאכול כזית צלי ור"ע אמר אפי' כזית חי מבית טביחתה והרי כתבו הגאונים דשיעור מליחה הוי כשיעור צלי' וא"כ אם נאמר דגם חי בעי מליחה מאי איכא בין ר"ע לרבנן · וראיתי מי שכתב לתרץ קושי' זו וליישב דעת הרמב"ם דס"ל דגם חי בעי מליחה דיפרש הא דקאמר ר"ע כזית חי היינו שיאכל מבני מעיים דאין בהם דם ולא בעי מליחה ופי' זה אינו מספיק כלל דהרי ר"ע אמר כזית חי מבית טביחתה ומפרש בביצה שם מבית טביחתה ממש ולא ממקום שמסובבת אכילתה וא"כ הא בעי מליחה להרמב"ם · אמנם בלא"ה לא קשה כלל על הרמב"ם ודברי השיטה מקובצת צריכין עיון דהרי הא דכתבו הגאונים דשיעור שהיית הבשר במלח הוי כשיעור צלי' היינו באם נתנו אז על האש עד שיעור שיהיה נאכל אבל לענין לשוחטו ביו"ט הרי אינו תלוי כלל בשיעורא רק דלת"ק בעינן שיהיה יכול ממנו לאכול ממנה כזית צלי ונלח"ה

הגה"ה

*) בברכות דף מ' אמר רב טול ברוך טול ברוך א"צ לברך הבא מלח הבא ליפתן צריך לברך · ור' יוחנן אמר אפילו הבא מלח הבא ליפתן א"צ לברך גביל לתורי גביל לתורי צריך לברך · ולכאורה אינו מדוקדק למה נקטה הגמ' כל מילתא תרי פעמים · והפירוש דקמ"ל רבותא גדולה דהמבואר בב"י או"ח סי' ר"ו בשם שיבולי הלקט דאם בירך ולא טעם בידו והמתין משם דצריך לחזור ולברך ועיים בב"י והסברא דשיעור היסח זה כדי שאילת תלמיד לרב דהיינו שלום עליך רבי ומורי ועיין במג"א סי' ר"ו שכתב דהוי שלום עליך רבי והמג"א לדבר בזה · והרי לשמג"א דהוי ג' תיבות · אם ולאי קשה דא"כ למה אמר גביל לתורי גביל לתורי הוי הפסק דאינו מצורך הסעודה והרי הוי ארבעה תיבות א"צ אפילו שתק כשיעור זה אם ג"כ צריך לברך ותוכח דאי לאו דהפסיק בדיבור לא הוי שתיקה הפסק וכדברי האחרונים שכתבו המג"א · וכן מוכח מהא דאמר טול ברוך טול ברוך א"צ לברך דהוי צורך סעודה ולא תקינא שדיבור כהפסק דמ"מ הא לא צריך מאליו לא דיבר כלל והמתין וקמ"ל דמ"מ א"צ לברך דשתיקה לא הוי הפסק והוא ברור והשיעור לזה יספור השאילה תלמיד לרב שלו רבי ומורי דהם ד' תיבות [ועיין בנזיר דף כ' בתוס' שם דהוסיף אמר כדי דיבור בלי הפסק תיבה אחת שרי תכ"ד] וא"כ ניחא כיון דלא דיבר רק ד' תיבות ומיד התחיל לאכול תורים א"צ לברך וא"כ הא ג"כ ניחא לשון הגמרא דמדוקא נקט שני פעמים טול ברוך טול ברוך · אבל אם אמר יותר צריך לברך · וא"כ יוצא לנו דהמפסיק בשתיקה רק כשיעור ארבעה תיבות מ"מ א"צ לברך ובדקדוק כתבה בי' כוונת בגמ"ל דתכ"ד שלו רבי ומורי :